

Innst. 91 L

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Prop. 18 L (2009–2010)

Innstilling fra næringskomiteen om endring i akvakulturloven

Til Stortinget

Sammendrag

Akvakulturlova gir heimel til å ta vederlag for nye lakse- og aureløyve. Akvakulturloven fastset ikkje ein absolutt storleik på løyvet. Det inneber at det er mogleg å auke storleiken på nye løyve utover det nivået vi har i dag. Lova er heller ikkje til hinder for å auke storleiken på gjeldande løyve, dvs. auke av MTB i det enkelte gjeldande løyvet. Det lova ikkje gir heimel til i dag, er å ta vederlag for å auke omfanget av eit gjeldande løyve.

Grunngevinga for å ta vederlag er at når oppdrettaren blir tildelt eit løyve som kan seljast, og har ein verdi i andrehandsmarknaden, er det rimeleg at samfunnet (staten) får noko tilbake i form av vederlag. Dette har skjedd ved tildelingane av nye løyve i 2002, 2003, 2006 i Finnmark og i 2009. Desse omsynna gjeld også ved ein auke av storleiken på gjeldande løyve som Regjeringa legg opp til i 2010. På denne bakgrunn foreslår departementet at akvakulturloven blir endra slik at det kan takast vederlag for auka produksjonskapasitet ved gjeldande løyve.

Lovforslaget vart sendt på alminneleg høyring 18. august 2009.

Dei fleste høyringsinstansane er positive til forslaget.

Fiskeri- og havbruksnæringsens landsforening "er kritisk til at havbruksnæringsen i motsetning til andre næringer skal betale for vekst og utvikling. FHL ser imidlertid ingen prinsipiell forskjell på salg av nye konsesjoner og salg av økt MTB-volum". Dei uttalar vidare at:

"FHL deler derfor Regjeringens oppfatning om at det bør kunne kreves vederlag også for vekst i form av økning i MTB."

Norske Sjømatbedrifters Landsforening meiner at ein auke i MTB "må gis vederlagsfritt".

Fleire høyringsinstansar, mellom anna Troms fylkeskommune og Sør-Troms Regionråd, er ikkje negative til prinsippet om vederlag for auka MTB, men ønskjer at høvesvis deler eller heile vederlaget bør tilfalle aktuelle fylke eller kommunar.

Departementet vil presisere at spørsmålet om korleis vederlaget skal nyttast blir vurdert i samband med den enkelte tildelingsrunden og det aktuelle statsbudsjettet.

For oppdrettarane vil den økonomiske konsekvensen svare til vederlaget for utvidinga i MTB på det enkelte løyvet. For staten vil forslaget innebere høve til å ta vederlag for utviding av gjeldande løyve.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Lillian Hansen, Arne L. Haugen, Ingrid Heggø og lederen Terje Aasland, fra Framskrittspartiet, Per Roar Bredvold, Harald T. Nesvik og Torgeir Trældal, fra Høyre, Svein Flåtten, Frank Bakke Jensen og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Alf Egil Holmelid, fra Senterpartiet, Irene Lange Nordahl, og fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, viser til Prop. 18 L (2009–2010), der Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om endringer i akvakulturloven, slik at det kan tas vederlag også for økt produksjonskapasitet

for gjeldende tillatelse for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret.

Komiteen mener at en miljømessig bærekraftig produksjon er en forutsetning for langsiktig utvikling og vekst i næringen, og det er viktig at det legges til rette for en balansert og bærekraftig sameksistens mellom havbruk og fiskeri.

Komiteen viser i denne sammenheng til at Norge har et særlig internasjonalt ansvar for å ta vare på den atlantiske villaksen, som i dag er truet av miljøpåvirkninger. Utviklingen i oppdrettsnæringen må ta hensyn til villaksen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Kristelig Folkeparti, viser til at Regjeringen for 2010 vil tilby økning i maksimalt tillatt biomasse (MTB) i oppdrett av laks, ørret og regnbueørret med 5 pst.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil peke på at det er positivt at Regjeringen legger opp til en kontrollert vekst i havbruksnæringen, og at det legges opp til at veksten skal tas ut i form av økt produksjonskapasitet for eksisterende tillatelser.

Et tredje flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, deler Regjeringens oppfatning om at det bør kunne kreves vederlag også for vekst i form av økning i MTB, og ser det som rimelig at samfunnet gjennom et slikt vederlag får noe tilbake når en oppdretter får økt produksjonskapasiteten for sine eksisterende tillatelser.

Et fjerde flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, understreker at veksten i havbruksnæringen må skje innenfor rammen av hva miljøet tåler, i tråd med Regjeringens strategi for en miljømessig bærekraftig havbruksnæring.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg til den fremlagte proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at veksten i næringa bør styres av hvilke mengder markedene kan ta imot. Så må næringa reguleres i forhold til prinsippene om bærekraft og miljøhensyn. Disse medlemmer vil hevde at dette best ivaretas om man går bort fra konsesjonsordningen, og regulerer veksten ved å gi hver lokalitet en godkjenning som sier hvor stor MTB som tillates. Dette gir næringa selv mulighet til å styre produksjonen etter markedet og fleksibilitet til raske endringer i volum når dette er nødvendig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet støtter ikke Regjeringens forslag om endring i akvakulturloven § 7 annet ledd, som gir departementet myndighet til å kunne innføre vederlag for utvidelse av gjeldende tillatelser knyttet til oppdrettsanlegg. Disse medlemmer mener det er svært uheldig at man gjennom forslaget til statsbudsjett har foreslått å innføre en avgift på i størrelsesorden 360 mill. kroner i 2010 til staten for å kunne øke Maksimal Tillatt Biomasse (MTB) med 5 pst. i de områder der staten finner dette forsvarlig ut fra det man anser som miljømessig bærekraftig. Disse medlemmer støtter ikke denne særavgiften all den tid at statens inntekter på dette feltet bør komme gjennom det ordinære skatte- og avgiftsregime og ikke gjennom særavgifter som det her foreslås. Disse medlemmer er kritiske til at havbruksnæringen, i motsetning til andre næringer, skal betale en ekstra avgift til staten for å kunne øke sin produksjon med 5 pst. Disse medlemmer støtter utvidelsen av maksimal tillatt mengde biomasse med 5 pst., men vil stemme imot forslaget om å kunne ta vederlag for dette utover det som er gjeldende innenfor det ordinære skatte- og avgiftsregime. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn stemme imot forslaget til endring i akvakulturloven.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener at det er gode grunner for å ta vederlag også ved økt produksjonskapasitet for gjeldende tillatelser. Når oppdretteren blir tildelt en tillatelse som kan selges, og som har en verdi i andrehåndsmarkedet, er det rimelig at samfunnet får noe tilbake i form av vederlag. Dette medlem vil derfor på generelt grunnlag støtte lovendringen.

Dette medlem viser til at inntekter fra vederlaget knyttet til de nye tillatelsene som ble gitt til produksjon av laks, ørret og regnbueørret i 2009, tilfalt berørte fylkeskommuner. Dette medlem mener i utgangspunktet at det er naturlig at kystfylker og -kommuner som får vesentlige oppgaver med forvaltningsreformen i marin sektor, får deler av inntektene fra vederlaget.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å sikre at deler av inntektene fra vederlag for tildeling av økt produksjonskapasitet i oppdrettsnæringen tilfaller berørte fylkeskommuner, og at det vurderes om også deler av inntektene bør tilfalle berørte vertskommuner."

Dette medlem mener at Regjeringens varslede økning i maksimalt tillatt biomasse (MTB) med 5 pst. for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret for 2010 er svært uheldig i en situasjon hvor lakselussi-

tuasjonen og utfordringene for villaks og sjøørret ikke er under kontroll. Dette medlem peker på at Regjeringens foreslåtte økning i mengden oppdrettsfisk innebærer en betydelig risiko for økning i mengden lakselus. Havforskningsinstituttet har uttalt at "vi kan stå overfor en katastrofe for både oppdrettsnæringen og våre ville stammer av laks og sjøørret", dersom vi ikke får kontroll med lakselusen. Den store oppdrettsnæringen i Chile er nå sterkt svekket nettopp på grunn av sykdommer og lus. Dette medlem mener, i likhet med samtlige statlige fagetater, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Bellona, WWF og andre, at det må innføres en pause i økningen av produksjonskapasiteten i næringen inntil situasjonen knyttet til lakselus, villaks og sjøørret er kommet under kontroll. Dette medlem mener at dette er viktig både for å sikre oppdrettsnæringens omdømme og muligheter for bærekraftig og lønnsom produksjon på sikt, og for å bevare villaksen og sjøørreten i Norge. Dette medlem mener at fiskeriministerens opptreden den siste tiden ikke har vært egnet til å berolige allmennheten om at Regjeringen gjør det som er nødvendig for å få situasjonen under kontroll, snarere tvert imot.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å videreføre inneværende års maksimalt tillatte biomasse (MTB) for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret, inntil utfordringene knyttet til lakselus er kommet under kontroll."

"Stortinget ber Regjeringen om snarest å ta initiativ til slakting av laks angrepet av lakselus der det er faglig grunnlag for å gjøre det av hensyn til å stanse spredningen av lakselus."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen om å sikre at deler av inntektene fra vederlag for tildeling av økt produk-

sjonskapasitet i oppdrettsnæringen tilfaller berørte fylkeskommuner, og at det vurderes om også deler av inntektene bør tilfalle berørte vertskommuner.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen om å videreføre inneværende års maksimalt tillatte biomasse (MTB) for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret, inntil utfordringene knyttet til lakselus er kommet under kontroll.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen om snarest å ta initiativ til slakting av laks angrepet av lakselus der det er faglig grunnlag for å gjøre det av hensyn til å stanse spredningen av lakselus.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av samtlige av komiteens medlemmer unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endring i akvakulturloven

I

I lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur skal § 7 annet ledd lyde:

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om vederlag for utvidelse av gjeldende tillatelse.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

II

Loven gjelder fra 1. januar 2010.

Oslo, i næringskomiteen, den 3. desember 2009

Terje Aasland

leder

Irene Lange Nordahl

ordfører

Vedlegg

Brev fra Fiskeri- og kystdepartementet v/statsråden til Stortingets presidentskap, datert 21. oktober 2009

Retting av feil og oversendelse av utrykte vedlegg til Prop. 18 L (2009-2010) Endring i akvakulturloven

Jeg viser til Prop. 18 L (2009-2010) som ble fremmet i Statsråd 16. oktober 2009.

Jeg vil presisere at regjeringen med proposisjonen foreslår å legge til en bestemmelse i akvakulturloven, ikke endre innholdet i nåværende § 7 annet ledd. Nåværende annet ledd skal derfor være nytt tredje ledd mens den foreslåtte bestemmelsen blir nytt annet ledd. Det innebærer at akvakulturloven § 7 i sin helhet vil se slik ut etter at Stortinget eventuelt har vedtatt endringsforslaget (endringsforslaget i kursiv):

"§ 7. Særlig om akvakulturtillatelse til laks, ørret og regnbueørret

For tildeling av tillatelse til produksjon av laks, ørret og regnbueørret kan departementet gi forskrift om:

a) antall tillatelser som skal tildeles,

- b) geografisk fordeling av tillatelser,
- c) prioriteringskriterier,
- d) utvelgelse av kvalifiserte søkere i henhold til prioriteringskriteriene i bokstav c, herunder trekning mv., og
- e) vederlag for tildeling av tillatelser.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om vederlag for utvidelse av gjeldende tillatelse.

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om tilpasning av produksjonen av laks, ørret og regnbueørret."

Videre gjør jeg oppmerksom på at Kommunal- og regionaldepartementet ikke har avgitt høringsuttalelse til tross for at det motsatte fremgår av proposisjonen.

Vedlagt følger samtidig liste over høringsinstanser samt mottatte høringsuttalelser som utrykte vedlegg til proposisjonen.